IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 21)**

z dnia 15 września 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 21)

15 września 2020 r.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, obradująca pod przewodnictwem poseł **Anny Paluch (PiS)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2019 (druk nr 522) w zakresie działania Komisji;

– rozpatrzenie informacji Ministra Klimatu na temat stanu wdrażania programów „Mój prąd" oraz „Czyste powietrze".

W posiedzeniu udział wzięli: **Adam Guibourgé-Czetwertyński** podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu wraz ze współpracownikami, **Bartłomiej Orzeł** pełnomocnik prezesa Rady Ministrów ds. programu „Czyste powietrze", **Dominik Bąk** oraz **Paweł Mirowski** zastępcy prezesa zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, **Tomasz Gaweł** p.o. dyrektor i **Paweł Trzaskowski** wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Bartosz Bąk**, **Bogusława Kram** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Informuję, że posiedzenie zostało zwołane przez panią marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu, po zasięgnięciu opinii pani przewodniczącej Komisji, i jest prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Przystępujemy do sprawdzenia kworum. Proszę obecnych państwa posłów o zalogowanie się w systemie i naciśnięcie jakiegokolwiek przycisku po wyświetleniu pulpitu do głosowania. Mamy jednak jakieś problemy, bo też nie mogę się zalogować. Połączenie z serwerem zerwane. Jest. Proszę państwa, proszę o naciśnięcie jakiegokolwiek przycisku na pulpicie do głosowania. Dajemy sobie chwilę czasu, żeby wszyscy mogli dokonać niezbędnych czynności.

W międzyczasie pragnę poinformować, że porządek dzienny naszego posiedzenia przewiduje: po pierwsze – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2019 (druk nr 522) w zakresie działania Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, które przedstawi przedstawiciel NIK, a po drugie, rozpatrzymy informację ministra klimatu na temat stanu wdrażania programów „Mój prąd" oraz „Czyste powietrze", którą będzie przedstawiał podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu pan Adam Guibourgé-Czetwertyński.

Przechodzę do powitania naszych gości. Witam pana ministra Czetwertyńskiego. Witam pana Dominika Bąka, zastępcę prezesa zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Witam pana Tomasza Gawła, dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Nie wiem, czy jest obecny – choć potwierdzał udział w posiedzeniu Komisji – pan Bartłomiej Orzeł, pełnomocnik prezesa Rady Ministrów ds. programu „Czyste powietrze". Nie ma.

Proszę o informację w sprawie logowania. Proszę państwa, 18 posłów potwierdziło zdalny udział w posiedzeniu Komisji. Zatem uznajemy, że mamy kworum i możemy przystąpić do pracy. Proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie informacji dotyczącej działalności Izby w zakresie działania naszej Komisji. Bardzo proszę.

Wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Paweł Trzaskowski:

Dzień dobry. Paweł Trzaskowski – wicedyrektor Departamentu Środowiska.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli przekazała Sejmowi sprawozdanie ze swojej działalności w 2019 r. Nawiązując do tego sprawozdania, pragnę przedstawić krótką, uzupełniającą informację o działalności Departamentu Środowiska NIK w obszarze działania Komisji.

Wysoka Komisjo, zgodnie z zarządzeniem prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 29 sierpnia 2011 r. do właściwości Departamentu Środowiska NIK należy przeprowadzanie kontroli, w szczególności w zakresie:

1) spraw objętych działami administracji rządowej: gospodarka wodna oraz środowisko;

2) zadań realizowanych przez ministra właściwego do spraw działów administracji rządowej wymienionych w pkt 1, a wynikających z ustawy o działach administracji rządowej oraz ustawy o Radzie Ministrów;

3) zadań realizowanych przez organy, urzędy i jednostki podporządkowane lub nadzorowane przez ministra właściwego do spraw działów administracji rządowej wymienionych w pkt 1;

4) wykonania budżetu państwa w części 22 – Gospodarka wodna i w części 41 – Środowisko;

5) wykonania planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Departament dysponuje 35 etatami, z których obsadzone są obecnie 32, w tym etaty kontrolerskie w liczbie 26. W skład kierownictwa departamentu wchodzą 3 osoby, a obsługa administracyjna liczy 3 pracowników. Spośród pracowników wykonujących czynności kontrolne 5 to nowo przyjęci. Kontrolerzy stale podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, uczestnicząc w szkoleniach specjalistycznych oraz w drodze samokształcenia. Nowo przyjęci pracownicy uczestniczą w aplikacji kontrolerskiej, w tym w kilkutygodniowych szkoleniach stacjonarnych kończących się egzaminami.

W 2019 r. Departament Środowiska NIK przeprowadził sześć kontroli, w tym cztery kontrole z zakresu działania Komisji. Były to: „Realizacja zadań organów administracji rządowej w procesie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach", „Szacowanie szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłacania odszkodowań", „Wykonanie budżetu państwa w 2018 r.", „Realizacja wybranych zadań państwowej służby geologicznej".

Oprócz kontroli przeprowadzonych przez Departament Środowiska inne jednostki organizacyjne NIK przeprowadziły 11 kontroli planowych i 16 kontroli doraźnych z zakresu właściwości kontrolnej departamentu, przy czym tematyka kontroli planowych przeprowadzanych w obszarze zainteresowania Komisji przedstawiała się następująco: „Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miast" – kontrolę koordynowała delegatura w Bydgoszczy, „Przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym z zalegania materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego" – delegatura w Gdańsku, „Zapobieganie rozprzestrzenianiu się barszczy kaukaskich w Polsce" – delegatura w Krakowie, „Realizacja projektów z zakresu bioróżnorodności finansowanych ze środków »Regionalnego programu operacyjnego województwa opolskiego«" – delegatura w Opolu.

Spośród kontroli doraźnych, wymienionych w załączniku nr 3 do sprawozdania z działalności NIK w 2019 r., problematyki środowiska dotyczyły następujące kontrole: „Realizacja wybranych zadań państwowej służby geologicznej", „Wykonanie wniosków z kontroli »Lokalne formy ochrony przyrody«", „Wykonanie wniosków z kontroli »Gospodarka złożami strategicznych surowców kopalnych«", „Wykonanie wniosków z kontroli »Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez powiaty i gminy«", „Realizacja projektu »Środowisko bez barszczu Sosnowskiego«", „Gospodarowanie środ-

kami finansowymi, prowadzenie gospodarki łowieckiej oraz sprawowanie nadzoru nad nadleśnictwami przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Lublinie", „Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa".

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 marca 2020 r. prezes NIK zatwierdził osiem informacji o wynikach kontroli opracowanych przez Departament Środowiska, w tym trzy informacje dotyczące środowiska: „Usuwanie drzew i krzewów oraz zagospodarowanie pozyskanego drewna", „Ochrona przyrody i gospodarka leśna w Puszczy Białowieskiej", „Wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 41 – Środowisko".

W tym samym czasie zostało zatwierdzonych pięć informacji o wynikach kontroli z zakresu środowiska opracowanych przez inne jednostki organizacyjne NIK. Były to: „Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miast", „Konsultacje społeczne przy realizacji inwestycji wymagających uzyskania decyzji środowiskowych", „Zapobieganie rozprzestrzenianiu się barszczy kaukaskich w Polsce", „Działania organów administracji publicznej w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym pochodzącym od urządzeń telefonii komórkowej", „Realizacja projektów z zakresu bioróżnorodności finansowanych ze środków »Regionalnego programu operacyjnego województwa opolskiego«".

Na podstawie ustaleń kontroli przeprowadzonych w 2019 r. Departament Środowiska NIK sformułował łącznie 160 wniosków zamieszczonych w wystąpieniach pokontrolnych, wysyłanych do kierowników jednostek kontrolowanych. Adresaci wystąpień zrealizowali 32 wnioski, 105 pozostaje w trakcie realizacji, a 23 wnioski nie zostały dotychchcas zrealizowane.

Departament Środowiska NIK monitoruje realizację zaleceń pokontrolnych. W przypadku uzyskania niewystarczającej informacji o sposobie realizacji wniosków departament stara się doprowadzić do ich wykonania – głównie występując o uzupełnienie odpowiedzi. W miarę możliwości stan realizacji wniosków NIK ocenia się w toku kontroli doraźnych sprawdzających. Ponadto badany jest przy okazji wszystkich kontroli prowadzonych w jednostkach, do których zostały skierowane wnioski.

Jeżeli chodzi o współpracę międzynarodową w zakresie kontroli środowiska w 2019 r., NIK kontrolowała udział w pracach grupy roboczej EUROSAI do spraw kontroli środowiskowych. Zaangażowanie NIK w prace grupy zostało docenione i potwierdzone przekazaniem NIK przewodnictwa w grupie po zakończeniu kadencji naczelnego organu kontroli (NOK) Estonii, upływającej w 2020 r.

W grudniu 2019 r. w Krakowie odbyło się także spotkanie robocze w ramach grupy dotyczące kontroli równoległej gospodarowania odpadami plastikowymi w Europie, która jest jednym z flagowych projektów międzynarodowych Izby, odpowiadającym na współczesne wyzwania środowiskowe. NIK jest zaangażowana w liczne kontrole równoległe i koordynowane, zwane także międzynarodowymi. Jest to istotny obszar aktywności, który nie tylko buduje pozycję NIK na arenie międzynarodowej, ale także – ze względu na większy rozgłos medialny i udział partnerów z zagranicy – sprawia, że podlegające tym kontrolom jednostki są bardziej skłonne do realizacji rekomendacji NIK.

Kontrole równoległe i koordynowane w zakresie współpracy międzynarodowej realizowane w 2019 r. to: „Transgraniczne przemieszczanie odpadów w świetle konwencji bazylejskiej", gdzie Polska była koordynatorem, a uczestnikami były Słowacja i Ukraina. Celem tej kontroli było określenie, w jakim stopniu Polska, Ukraina i Słowacja przestrzegają konwencji bazylejskiej, oraz ocena realizacji zaleceń z raportu z 2008 r., m. in. wzmocnienia współpracy organów i służb właściwych w sprawach transgranicznego przemieszczania odpadów.

Kolejną kontrolą były „Działania na rzecz ograniczenia powstawania odpadów z tworzyw sztucznych i ich skutecznego recyklingu". Chęć uczestnictwa w kontroli zgłosiło już 11 NOK, a kolejnych 5 jest zainteresowanych. W grudniu 2019 r. w Krakowie odbyło się spotkanie robocze w ramach grupy środowiskowej EUROSAI dotyczące kontroli równoległej gospodarowania odpadami plastikowymi w Europie.

Ostatnia kontrola to „Międzynarodowa kontrola jakości powietrza", koordynatorami której była NIK i NOK Holandii. Uczestniczyło w niej 14 NOK, w tym Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO). Kontrola została zainicjowana w ramach grupy roboczej

EUROSAI ds. kontroli środowiskowych (WGEA). Jej celem była ocena skuteczności i efektywności działań służących poprawie jakości powietrza podejmowanych przez władze poszczególnych państw. Raport z kontroli został zaprezentowany przez kontrolerów z NIK i NOK Holandii w Brukseli na forum Komisji Europejskiej w marcu 2019 r.

Wysoka Komisjo, współpraca z organami parlamentu polegała na utrzymywaniu przez kierownictwo Departamentu Środowiska NIK, podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, stałych roboczych kontaktów z członkami prezydium Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. W miarę potrzeb wynikających z bieżących prac poszczególnych organów Sejmu podejmowano także współpracę z innymi komisjami sejmowymi i podkomisjami. Ponadto w działalności kontrolnej departamentu uwzględniano wnioski i sugestie zgłaszane przez komisje sejmowe i poszczególnych posłów.

Przedstawiciele Departamentu Środowiska NIK uczestniczyli w 2019 r. w 59 posiedzeniach komisji sejmowych (w tym w 39 posiedzeniach Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, 12 wspólnych posiedzeniach komisji sejmowych i 8 posiedzeniach innych komisji sejmowych), a także w 11 posiedzeniach senackiej Komisji Środowiska i jednym wspólnym posiedzeniu komisji senackich.

Sejmowa Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa omówiła informacje o wynikach pięciu kontroli przeprowadzonych przez NIK, w tym: „Działania organów administracji publicznej w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym pochodzącym od urządzeń telefonii komórkowej", „Gospodarka złożami strategicznych surowców kopalnych", „Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez powiaty i gminy", „Wykonanie budżetu państwa w 2018 r.".

Wysoka Komisjo, dziękując za uwagę, proszę o przyjęcie przedłożonego sprawozdania w zakresie działalności Departamentu Środowiska NIK w 2019 r. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Bardzo dziękuję za przedstawioną informację. Otwieram dyskusję. Czy mamy jakieś zgłoszenia w internecie? Nie mamy. Czy ktoś z państwa obecnych na sali chciałby zabrać głos w sprawie przedstawionej informacji? Nie widzę. Myślę, że nie budzi to jakichś szczególnych wątpliwości.

Proszę państwa, sekretariat przygotował projekt stanowiska, który pozwolę sobie państwu zaproponować.

„Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na posiedzeniu w dniu 15 września 2020 r. rozpatrzyła sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2019 r. (druk nr 522) w zakresie działania Komisji. Komisja pozytywnie ocenia działalność NIK w zakresie ochrony środowiska. Tematyka przeprowadzonych kontroli była trafnie dobierana, odpowiadała na bieżące i perspektywiczne zapotrzebowanie. Tematyka odbytych kontroli była ważna dla pracy Komisji. Komisja wysoko ocenia współpracę z Departamentem Środowiska. Udział przedstawicieli departamentu we wszystkich posiedzeniach Komisji zdecydowanie ułatwia bieżące kontakty z Izbą". Taka jest propozycja stanowiska. Czy w tej sprawie ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie widzę. Zatem jeśli nie usłyszę sprzeciwu… Choć właściwie powinniśmy to przegłosować. Proszę o otwarcie pulpitów do głosowania. Stanowisko Komisji przyjmiemy w drodze głosowania – nie ma innej możliwości sprawdzenia opinii państwa posłów, którzy nie uczestniczą w posiedzeniu tu, w tej sali. Pulpit do głosowania wyświetla się.

Kto z państwa jest za pozytywną opinią o przedstawionym materiale? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Proszę o dokonywanie wyboru.

Rzeczywiście jest problem z zalogowaniem się. Wszyscy mieliśmy ten problem, a posłowie z daleka też twierdzą, że nie mogą się zalogować.

Czy mamy już rezultat głosowania? Proszę? No to poczekajmy jeszcze chwilę. Podejrzewam, że pozostali posłowie stresują się przy iPadach, więc trzeba im dać trochę czasu, żeby dokonali wyboru. Proszę o podanie wyników. Kto miał zagłosować – zagłosował.

Szanowni państwo, głosowało 19 posłów: 16 głosów za, 2 przeciwne, 1 wstrzymujący. Zatem stwierdzam, że przyjęliśmy stanowisko w takiej formie, w jakiej było odczytane.

Otrzymałam informację, że w posiedzeniu uczestniczy jeszcze pan Paweł Mirowski – drugi z zastępców prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Witamy pana prezesa również.

Przechodzimy do drugiego punktu porządku dziennego, tzn. rozpatrzenia informacji ministra klimatu na temat stanu wdrażania programów „Mój prąd" oraz „Czyste powietrze". Jak rozumiem, sprawozdanie przedstawi nam pan minister Czetwertyński. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, wszyscy państwo dostali informację, więc pozwolę sobie zwrócić uwagę tylko na jej najważniejsze elementy.

Kwestia jakości powietrza jest oczywiście jednym z priorytetów działań rządu. Jest to dla Polski wyzwanie o charakterze wręcz cywilizacyjnym. Jest to kwestia jakości życia Polaków, dlatego ten wymiar został jednym z filarów projektu polityki energetycznej Polski, który Ministerstwo Klimatu przygotowało. Nasze działania w tym zakresie będziemy kontynuować w kolejnych latach. W ostatnich latach widać już efekt tych działań, na przykład w sprawozdaniu głównego inspektoratu ochrony środowiska, który potwierdził dane za ubiegły rok. Nastąpiło obniżenie ilości stref z przekroczonym dopuszczalnym poziomem zanieczyszczeń. Ze wszystkich 46 stref poziom PM10 został przekroczony w 22 strefach, podczas gdy w 2018 r. takich stref było 39. Podobnie jest dla innych substancji. Widać poprawę wskaźników. Oczywiście droga jeszcze daleka do pełnej dobrej jakości powietrza, ale widać już efekt naszych działań i to zachęca do ich kontynuacji.

Działania naprawcze podejmowane są też na poziomie wojewódzkim w ramach programów ochrony powietrza, w których są określane działania naprawcze ukierunkowane na źródła przekroczeń norm jakości powietrza. Dodatkowo województwa mogą określić w tzw. uchwałach antysmogowych dopuszczalne rodzaje i jakość paliw oraz standardy dla urządzeń grzewczych na swoim terenie.

W ramach działań podejmowanych przez rząd udzielane jest też bardzo istotne wsparcie finansowe dzięki zaangażowaniu NFOŚiGW, który prowadzi wdrożenie programów „Czyste powietrze" i „Mój prąd", o czym mowa w przedłożonej Komisji informacji. Wspomnę tylko o najważniejszych elementach obu programów.

Na dzień 4 września mieliśmy ponad 162 tys. złożonych wniosków na łączną kwotę ponad 3 mld zł. Podpisaliśmy już 125 tys. umów na łączną kwotę ponad 2,3 mld zł.

W tym roku wprowadziliśmy znaczne uproszczenia, usprawnienia dla funkcjonowania programu „Czyste powietrze". Dotyczą one m.in.: uproszczenia zasad przyznawania dotacji, skrócenia czasu rozpatrywania wniosków, uproszczenia samego wniosku, z dodatkową możliwością składania wniosków online, integracji programu „Czyste powietrze" z programem „Mój prąd" oraz powiązania poziomu dotacji z efektem ekologicznym, czyli promowania inwestycji w bezemisyjne źródła ciepła.

Dodatkowo prowadzimy bardzo intensywne prace legislacyjne w ramach projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Projekt, który został przyjęty 11 sierpnia przez Radę Ministrów, obecnie jest przedmiotem prac parlamentu. Jednocześnie razem z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkimi funduszami pracujemy nad dalszym usprawnieniem tego programu. Oczywiście dostrzegamy kwestie braku instrumentów wsparcia dla budynków wielorodzinnych i pracujemy nad aktualizacją tego programu w tym zakresie.

Jeśli chodzi o program „Mój prąd", którego celem jest rozwój energetyki prosumenckiej, to także tu widać dobre efekty. Złożono już prawie 140 tys. wniosków na łączną kwotę prawie 700 mln zł, z czego wypłacono już mniej więcej połowę tej kwoty dla połowy złożonych wniosków. Obecnie złożone wnioski to blisko 70% alokacji dla tego programu. Tu też będziemy się zastanawiać nad dalszymi usprawnieniami programu, wyciągając wnioski z dotychczasowego funkcjonowania, i jego kontynuacją.

Czy pan prezes chce uzupełnić informację ze strony NFOŚiGW?

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Jeżeli pan prezes chciałby coś dodać, to bardzo proszę. Bardzo dziękuję panu ministrowi za informację. Ta pisemna informacja jest pełna treści, a jednocześnie zwięzła, więc bardzo za nią dziękujemy. Bardzo proszę, panie prezesie.

Zastępca prezesa zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Dominik Bąk:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, szanowni państwo, w zasadzie pan minister przedstawił już wszystkie istotne elementy tych dwóch programów. Ja chciałbym tylko dodać, że jesteśmy blisko – ponieważ trwają intensywne prace legislacyjne – włączenia gmin do programu „Czyste powietrze". Trwający do 18 grudnia nabór w ramach programu „Mój prąd" zakończy się, jak przypuszczamy, pełną alokacją przeznaczonych na ten program środków. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w sprawie przedstawionych informacji? Dotarł do nas jeszcze pan Bartłomiej Orzeł, pełnomocnik prezesa Rady Ministrów ds. programu „Czyste powietrze". Czy chciałby pan zabrać głos w sprawie dzisiejszego tematu naszych rozważań?

Pełnomocnik prezesa Rady Ministrów ds. programu „Czyste powietrze" Bartłomiej Orzeł:

Nie. Myślę, że pan minister i pan prezes wyczerpali temat. Sądzę, że jestem tu bardziej w kwestii przyszłości niż sprawozdawania.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z posłów zgłosił się internetowo? Nie. Czy ktoś z obecnych na sali? Bardzo proszę, pan przewodniczący.

Poseł Marek Dyduch (Lewica):

Interesuje mnie współpraca między rządem, Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a samorządami. Nie tylko w kontekście możliwości wystąpienia na przykład do NFOŚiGW o środki, ale również mam na myśli zbilansowanie wspólnych działań. Mam wrażenie, że duże miasta chociażby w takim obszarze jak walka ze smogiem wydają po kilkaset milionów złotych na ten cel. Tu jest program rządowy, który jest określony kwotowo, ale i w zakresie merytorycznym. Natomiast wygląda to tak, jakby każdy prowadził sam sobie tę akcję.

Moje pytanie zmierza do tego, czy da się to zbilansować i wspólnie stworzyć jakiś program z samorządami, który by to skoordynował, zwiększył skuteczność działań, punktowo lub w szerszym wydaniu. Mamy tu przecież wykaz województw, zatem zakładam, że samorządy wojewódzkie również włączają się w próbę realizacji tego programu.

Istotą mojego pytanie jest: czy ta koordynacja jest dowolna, czy da się ją doprecyzować, żeby stworzyć wspólny program, samorządowy i rządowy, żeby ta efektywność wzrosła?

Druga rzecz. Jeśli chodzi o pył zawieszony PM10 i PM2,5, to są takie miejsca w Polsce (na Śląsku, na Dolnym Śląsku), gdzie te wyniki są mało satysfakcjonujące od lat. Na przykład w Nowej Rudzie i powiecie noworudzkim, gdzie zamknięto kopalnie przed 20 laty, są hałdy i pył się unosi. Tam jest kotlina i bardzo ciężko z tym pyłem walczyć bez dodatkowych środków. Tymczasem miasto i powiat nie mają zbyt dużo środków. Stąd drugie pytanie zmierza do tego, czy są zdefiniowane obszary, gdzie te przekroczenia są bardzo istotne, i czy rząd włącza się do tego, by pomóc tym samorządowcom, żeby ta walka była bardziej skuteczna. Bo ten problem w Nowej Rudzie występuje już kilkadziesiąt lat i jest prawie że nierozwiązywalny. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jeszcze z państwa posłów chciałby zabrać głos? Skoro nie, to pozwolę sobie wyrazić krótką opinię. Otóż, panie ministrze, panowie prezesi – bardzo dobrze, że program został uproszczony, że te przydziały są mniej skomplikowane, że jest możliwość elektronicznego składania wniosków. Z tego, co słyszymy, rozmawiając

z ludźmi, którzy bardzo chętnie korzystają z tych programów, oni bardzo dobrze przyjmują te ułatwienia. Tak więc te ostatnie ruchy powinny przyspieszyć i ułatwić realizację programów. Mam jednak pytanie: jak wiele gmin wyraziło chęć współpracy i jaka po tych zmianach ostatecznie będzie ich rola we wdrażaniu programów? Bo województwa nie uczestniczą we wdrażaniu programów, gdyż wnioski są składane w wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej i ten podział na województwa wynika z tych alokacji, które są na poszczególne województwa. Mówi się tutaj, że gminy mają chęć pomóc swoim mieszkańcom przy naborze, przy składaniu wniosków. Zatem jak ostatecznie będzie to wyglądało? Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MK Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Dziękuję bardzo. Ja może później poproszę jeszcze pana prezesa i panią dyrektor o uzupełnienie odpowiedzi na pytania.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Naturalnie.

Podsekretarz stanu w MK Adam Guibourgé-Czetwertyński:

Oczywiście współpraca z gminami jest kluczowa, bo w kwestii jakości powietrza odpowiedzialność między rządem a samorządem jest podzielona i część zadań jest na poziomie samorządowym. Tak więc dla nas ta współpraca jest bardzo ważna. Staramy się tak zaplanować wykorzystanie środków, żeby było ono maksymalne w strefach, gdzie są największe problemy. Podejmujemy współpracę z gminami. Do tej pory prawie 700 gmin podpisało z nami porozumienie i tę współpracę będziemy kontynuować także w nowych odsłonach programu. Może teraz, panie prezesie, kilka słów o współpracy z samorządami?

Zastępca prezesa zarządu NFOŚiGW Dominik Bąk:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisja, szanowny panie ministrze, rządowy program „Czyste powietrze" jest oczywiście odpowiedzią na problem dezintegracji czy też wielości różnych programów ogłaszanych przez różne podmioty życia publicznego. My mamy taką możliwość, że program „Czyste powietrze" może być łączony z programami, które istnieją w poszczególnych gminach. Oczywiście te programy, czy ich wielkość, czy zasięg finansowania – nie są zdeterminowane przez zamożność poszczególnych gmin. Ta baza jest dostępna dla wszystkich gmin w Polsce. To jest podstawowa cecha rządowego programu, że pozwala połączyć niezależne, autonomiczne gminne programy dotyczące czystego powietrza z rządowym programem. Takie gminne programy istnieją i są wiązane – oczywiście na określonych zasadach, bo mieliśmy tu istotną zmianę programu, o której wspomniała pani przewodnicząca.

Dane prezentowane w materiale dotyczą wojewódzkich funduszy, bo program „Czyste powietrze" jest realizowany dzisiaj głównie przez te instytucje.

Chciałbym też niejako powtórzyć za panem ministrem, że ten program jest poddawany ciągłej ocenie. W związku z tym mamy już jego drugą wersję. Dzisiaj jest to program adresowany do wszystkich obywateli, do wszystkich gmin. Przy czym oczywiście widzimy potrzebę dostosowywania go także w tych miejscach, gdzie standardy czy przekroczenia norm czystości powietrza są dosyć mocno przekroczone. I właśnie w tym kierunku będą szły zmiany, aby ten program w jeszcze większym stopniu uwrażliwić na poszczególne odsłony regionalne.

Natomiast jeśli chodzi o rolę gmin w programie „Czyste powietrze", to jest ona bardzo duża. To jest pierwszy szczebel kontaktu obywatela uprawnionego do podwyższonego poziomu dofinansowania. Zasadniczą rolą gmin, na mocy obowiązujących już przepisów – nie, przepraszam, one będą obowiązywały od 1 października – jest to, żeby wydać obywatelowi zaświadczenie, które uprawnia go do ubiegania się o środki w ramach podwyższonego progu dofinansowania, czyli 60%. Gmina na podstawie dzisiaj zawartych porozumień – pan minister mówił, że jest ich już prawie 700 – ma wpisane zobowiązanie pomocy w wypełnianiu tego wniosku. Oczywiście to porozumienie też w pewnym sensie „żyje", w związku z tym były już różne jego wersje. Jednak generalnym założeniem w tym programie jest to, że obywatel, osoba fizyczna, która będzie się ubiegać o podwyż-

szony poziom dofinansowania, będzie mogła skorzystać z pomocy pracowników gmin w opracowaniu wniosku do „Czystego powietrza" (czy to w wersji papierowej, czy w wersji elektronicznej). Tak dzisiaj zakładamy.

Trzecia sprawa to kwestia uczestnictwa gmin w programie „Stop smog", gdzie gmina przejmuje organizacyjny ciężar spraw związanych z prowadzeniem inwestycji czy to termomodernizacyjnych, czy polegających na wymianie źródeł ciepła. I to chyba wszystko na tym etapie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Paluch (PiS):

Dziękuję bardzo panu prezesowi. Szanowni państwo, czy są jeszcze jakieś zgłoszenia do dyskusji? Nie widzę. Zatem pozwolę sobie zauważyć, że wyczerpaliśmy porządek obrad dzisiejszego posiedzenia Komisji. Dziękuję wszystkim gościom za udział. Dziękuję państwu posłom. Zamykam posiedzenie Komisji.